

WARNERS KRIJGT ANDER WERK

vertrouwen in de leiding door ons, er ernstig onder geleden heeft. . . . Hij vraagt zich nu, na anderhalf jaar, af wat hij straks tegen zijn landgenoten bij terugkeer moet zeggen en wat hij de Indonesiërs die thans mentaal voor dit 'dodelijke bedrijf' moeten worden opgeleid, aan illusies en daaruit voortkomende geestelijke spankracht moet voorhouden. Ik beveel deze man in je bijzondere zorgen aan; je bent de enige die door grote gaven en kennis en daarnaast overtuigd geloof tot deze allerfijnste educatie in staat en bereid bent.¹

★

Geschokt wàs niet alleen Abdoelkadir, geschokt wèrd ook Helfrich – geschokt, toen hij begin oktober Warners' instructie te lezen kreeg: deze was voor de ministeriële Commissie Oorlogvoering de verbindingschakel geworden ten aanzien van alle aspecten van het geheime werk 'in de meest uitgebreide zin, als onderdeel van de oorlogvoering van het koninkrijk in het Verre Oosten'! 'Waar ik', zo protesteerde Helfrich bij Furstner, 'als BSO verantwoordelijk ben voor deze oorlogvoering, beweegt, voorzover ik het althans kan zien, de kolonel zich geheel op mijn terrein.'² Dat had, doordat hij en Warners het eens waren over wat men in Indië wel en niet kon ondernemen, ter plaatse niet tot een conflict geleid maar onduidelijk was de situatie wèl en toen Warners begin november '43 in Londen was teruggekeerd, zette Furstner (die pas uit Helfrichs brief vernomen had, welke taak Warners vervulde namens de Commissie Oorlogvoering waar hij, Furstner, zelf deel van uitmaakte) de zaak op scherp: in december eiste hij van Gerbrandy dat Warners' instructie zou worden geannuleerd. Van Mook, de inspirator van de instructie, vertrok in die maand voor zijn grote rondreis, welnu: nog voordat hij weer in Londen was teruggekeerd, had Warners een nieuwe functie gekregen: hoofd van de Nederlands-Indische *Civil Affairs*-sectie in Mountbattens hoofdkwartier op Ceylon.

★

Zo had van Mook, met de OSS in zee gaand, in MacArthurs gezagsgebied niets bereikt en eigenlijk ook in het *Indian War Theatre*, dat in september

¹ Brief, 10 okt. 1943, van Warners aan van der Plas (ARA, Coll.-Warners, 3). ² Brief, 7 okt. 1943, van Helfrich aan Furstner (a.v.).